מא א מיי׳ פ״ב מהל׳ שביחם

סה טוש"ע או"ח סי תריב

הטומאה הלכה י: מג ג ד מיי' פ"ב מהלי

סמג לאוין סט טוש"ע א"ח

סי׳ תריב סעיף ב: מד ה [מיי שס] טוש״ע שס

סעיף ו: מה וז מיי' פ"י מהל'

תרומות הלי ח:

מוסף רש"י

ציר שעל גבי ירק. משקה היולא מן הירק, ל״א ניר ממש שהיו מטבילין מאכלן

ביתת עשור הלכה

סעיף ט: ניי פ״ח מהלי אבות

מסורת הש"ם ל) ול"ל כזית וכ"ג הערוך

נרך גויה אי], ב) חולין קכ.

יבמות מ. ד"ה אכילה ותום׳ ב"ק קי. ד"ה אכילה ותוס' נזיר

כג. ד"ה פסח ותום' פסחים

מז: ד"ה דילמאז. ה) ופסחים

ו) [עירובין פב:], ז) [עי

מבואר יותר בתום׳ סוטה ל.

ד"ה הא וכו' ספר הישר וכו'ן,

חורה אור השלח

אַל הְשַׁקְצוּ אֶת
 נְפְשׁתֵיכֶם בְּכָל הַשֶּׁרֶץ

השרץ ולא תטמאו בהם

ונטמתם בם: ויקרא יא מג

תענה בעצם היום הזה

ויקרא כג כט ויקרא כג כט איש בִּי יאבַל קֹדֶשׁ.

בּ. יְאָנ ס בְּ אַבֶּיל קְּיֶּס בִּשְׁנְגָה וְיָסַף חֲמִשִּׁיתוֹ עְלָיוּ וְנָתַן לַכּהֵן אֶת הַקְּדֶשׁ:

גליון הש"ם

גמ' מדרבגן וקרא אסמכתא בעלמא. ע"י חולין דף לד ע"ב תוס' ד"ה והשלישי:

רש"י ד"ה ולא תממאו כו' אין ישראל מוזהרים

מלישמא. תמוה לי הא גם

רק בטומאת מת ולא בשרץ:

הגהות הב"ח

(A) גם' אמר ליה אבייבאכילה קים להו לרבנן:

(ב) שם בככותבת בכדי אכילת

פרס וחצי פרס בכדי וכינו: פרס וחצי פרס בכדי: (ג) רש"י ד"ה ככותבת כו' אף

הוא שיעורו לצירוף אכילתו כו' והשתא קולא הוי דפטרי

בכדי אכילת פרס ותו לא

וכיון דשיעורא: (ה) ד"ה ולא תטמאו כוי אלא אזהרת

אכילתן הוא וכתי' ונטמתם:

תום' ישנים

ועוד מאי שנא דלא מייתי לה

לכולה מילתא דר' חניו כמו

שמביא בריש עירובין ובפרק קמא דסוכה. ואני רליתי לומר

דלא קשיא מידי דבברכות משמע דאיכא אמורא דאית

ליה דהוו מדאורייתא לרבי חנין

. דקאמר התם רבי יצחק כל

המוקדם בפסוק זה [מוקדם לברכה, ופליגא דרבי חנין

דא"ר חנין כל הפסוק הזה] לשיעורין נאמר כו' ואידך ותיסברא שיעורין מי כתיבי,

משמע דלרבי חנין מיהא הוו

והשתא קולא הוי דפטרי (ד) ד"ה חלי פרס כו'

וְנָכְרְתָה מֵעֵמֶּיהָ:

ג) יכמות מ., ד) ועי׳

:טל מיני

וגרוגרת גדולה מכזית כדמוכח בר"פ המלניע (שבת דף לא.) כדפרשינן לעיל וח"כ היכי אמרינן בכריתות פרק אמרו לו (דף יד:) גבי יש אוכל אכילה אחת דאין בית הבליעה מחזיק יותר משני זיתים ואור"י

> כדמוכח התם דרב יוסף ורבא כרבי מאיר קיימי ואינהו נמי מודו דכבילה לטמא טומאת אוכלין כרבי שמעון דחליה לבית המנוגע וחלי חליה לפסול גויה וחצי חצי חציה לטומאת אוכלים לאו ארבי מאיר ור' יהודה קאי אלא ארבי שמעון וארבי יוחנן קאי שהזכירו שיעור הככר תדע דהה קתני התם בברייתה בגמרה כמה שיעור חלי פרס שתי ביני׳ חסר קימעא דברי ר׳ יהודה ש"מ דהאי בשיטתיה דר' שמעון דהאמר חצי חציה לפסול הגויה בשתי בילים ור"ת תירץ בע"א וזה לשונו דגרוגרות בלא גרעינין קאמר הכא ונמעכות ונדרסות טפי ונוחים להשימן בבית הבליעה חיתים יש בהם גרעינין וקשין הן ועגולין ואינן נדבקין בבית הבליעה ולכך הוי שיעור ב' זיתים קשין כשיעור ג' גרוגרות ועוד דרכין ונוחין לאכול וכותבת הגסה עדיפא מכזית וגרוגרו׳ ובצירא מכביצה (וכו') ולא נהירא לר"י דגרוגרות אין בהן גרעין שהם תאנים שנדרסו וההיא דכריתות ודף יד.) נמי דאין בית הבליעה מחזיק יותר משני זיתים בבשר איירי דלא שייך ביה גרעין וקשה ועגולין: וחצי פרם בכדי אכילת פרם.

> במסכת מעילה (דף יז:) הא משקה

פרק אלו דברים (דף נב.) מיהו לפר"ת שפירש דמדאורייתא לא מטמאו אלא ברביעית ומדרבנן הוא דגזור במשהו ניחא דלא רצו לגזור אלא במשקין דמטמו מדאורייתא ור"ת פי׳ דשתי גזירות הוו דמעיקרא גזר בשתי בילים דנפסל גופיה מלאכול בתרומה אבל מותר ליגע וכן משמע לישנא דפסול גויה ולאו טעמא דמפרש פ"ק דשבת (דף יד.) אלא מטעם אחרינא כמו דאמרי כיון דהאוכל אוכלין טמאין מותר לאכול בתרומה אף על גב דנגעי בהדי הדדי בחוך הגוף ואתי למימר מה לי

בין החניכיים והשיניים ור"י הוסיף על דבריו לפרש טעמא לשתי בילים כיון דאפיקתיה מכבילה אוקמה אחלי שיעור פרס סעודה דבית המנוגע למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה כדמשמע בפרק כילד משתתפין (עירובין דף פג.) וההיא גזירה דשתי בילים גזירה קדמונית היתה קודם י"ח דבר טובא תדע דהוה ס"ד הכא דהיא דאורייתא דפריך מונטמתם בם מיכן לפסול גויה מן התורה ואי לא גזור

סעודות דעירוב לא קיימא לן כוותיה אלא או כר' מאיר או כרבי יהודה תימה לריב"א בפ"ק דשבת ודף יד.) מפרש טעמל לפסול גוויה

משום דזימנין דאכיל אוכלין טמאין ושדי משקה דתרומה לפומיה ומטמא להו וא"כ בכבילה ליפסל גופיה כיון דאית בהן שיעור לטמא טומאת אוכלין י ותירך כיון דגורי משום דילמא שדי משקה תרומה לפומיה וקים להו לרבנן דבבציר מאכילת שתי בילים אין אדם למא לשתות והוא בעלמו הקשה לדבריו שותה משקין טמחין חמחי חינו טמח עד שישתה רביעית כדאיתא פ' קדשי מובח

מטמא אחרים במשהו כדמוכח בפ"ק דפסחים (דף יד.) ובברכות

כי אתשיל בעוג מלך הבשן אתשיל דהוו ליה בית שמאי לחומרא מתקיף לה ר' זירא מ"ש אכילה דכל חד וחד בככותבת ומ"ש שתיה דכל חד וחד "בדידיה א"ל אביי (6) קים להו לרבנן בככותבת דבהכי מיתבא דעתיה בציר מהכי לא מיתבא בשתיה בדידיה מיתבא דעתיה בדחבריה לא מיתבא דעתיה מתקיף לה רבי זירא וכל העולם כולו בככותבת ועוג מלך הבשן בככותבת א"ל אביי קים להן לרבגן דבהכי מיתבא דעתיה בציר מהכי לא מיתבא דעתיה מיהו כולי עלמא מובא ועוג מלך הבשן פורתא מתקיף לה רבי זירא בשר שמן בככותבת ולולבי גפנים בככותבת א"ל אביי קים להו לרבנז דבהכי מיתבא דעתיה בציר מהכי לא מיתבא דעתיה מיהו בשר שמן מובא לולבי גפנים פורתא מתקיף לה רבא כזית בכדי אכילת פרם וכותבת בכדי אכילת פרם א"ל אביי קים להו לרבנן דבהכי מיתבא דעתיה במפי מהכי לא מיתבא דעתיה מתקיף לה רבא ウ (בכותבת) בכדי אכילת פרם 🏵 חצי פרם בכדי אכילת פרם א"ל רב פפא יהנח למומאת גוויה דלאו דאורייתא היא ומי אמר רב פפא הכי והכתיב יולא תשמאו בהם ונשמתם בם וא"ר פפא מכאן שטומאת גוויה דאורייתא ∘מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא: כל האוכליז: א"ר פפא אכל אומצא ומילחא מצמרף ואע"ג דלאו אכילה היא כיון דאכלי אינשי מצטרפין אמר ריש לקיש יציר שעל גבי ירק מצמרף לככותבת ביוה"כ פשימא מהו דתימא משקה הוא קמ"ל כל אכשורי אוכלא אוכלא הוא אמר ריש לקיש ייהאוכל ייאכילה גםה ביוה"כ פטור מ"ט 2אשר לא תעונה כתיב פרט למזיק א"ר ירמיה אמר ר"ל יזר שאכל תרומה אכילה גסה משלם את הקרן ואינו משלם את החומש יכי יאכל ייפרט למזיק

. אמר רבי ירמיה אמר רבי יוחנז יזר

יותר מכדי אכילת פרס אין מצטרף עד שיאכל כל השיעור בתוך כדי שהיית סעודה והיא אכילת חלי ככר ששיערו בו את העירוב שהוא מזוו ב' סעודות כדתנן יי חליה לבית המנוגע שתלה הכתוב שהייתו לטמא בגדים כשיעור אכילה: ככותבת בכדי אכילת פרס. בתמיה יום הכפורים ששיעור אכילתו בככותבת אף הוא שיעורו (ג) לירוף אכילתו בכדי אכילת פרס ואם שהה יותר מכאן אין מלטרף ופטור והא כיון דשיעורו גדול בעי שהיי׳ טפי לנירוף אכילתו והשתא קולא

דפטרי ליה: בעפי מהכי. אם שהה יותר מיכן לא מייתבא דעתיה ויוה"כ ביישוב הדעת תליא מילתא דכתיב אשר לא תעונה (ויקרא כג): חלי פרס. ששיעורו לפסול את הגויה לאוכל אוכלין טמאין חלי פרס נפסל גופו מלאכול בתרומה וחלי פרס שיעור גדול הוא כשתי בילים שוחקות כדאמרי׳ בעירובין (דף פג.) ואף ביה משוינן שהיית לירופו בכדי אכילת פרס ותו לה (ד) כיון דשיעורה רבה הוא בטפי מהכי לינטרף: הנח לטומאם גויה דלאו דאורייתא. ואקילו רבנן בה: ולא מטמאו בהם. גבי אכילה כתיב אל תשקנו את נפשותיכם דהיינו אכילה ולא תטמאו בהם לא זו היא אזהרת טומאה שהרי ס אין ישראל מחהרין מליטמא דכתיב ° אמור אל הכהנים וגו' (ויקרא כא) כהנים מחהרין ואין ישראל מחהרין אלא אזהרת אכילתן (ה) וכתיב ונטמתם בם משמע שעל ידי אכילתן תטמאו: מכחן לטומחם גויה. על ידי חוכלין טמאין דאורייתא: מדרבנן. דקרא לאו לטומאה אתא שאין לך דבר מטמא אדם על ידי אכילה אלא נבלת עוף טהור: אלא אסמכתא בעלמא. ועיקר קרא דרשינן בפרק אמר להם הממונה (לעיל דף לט.) אדם מטמא

עלמו מעט מטמאין אותו הרבה: שכוםם אומלא ומילחא. שעליה: אכשורי אוכלא. משקה הבא למתק את האוכל אוכלא הוא: אכילה גסה. שאכל לילי יום הכפורים על השבע שהיה שבע מסעודה שהפסיק בה וכל מה שאכל משחשיכה אכילה גסה היתה ושלא להנאה: פרט למזיק. לזה שאינו מבטל ממנו

כי איסשיל. בבי מדרשא הך דלעיל כמה ישתה ויהא חייב לענין עוג

מלך הבשן כלומר לענין אדם כענקים איתשיל והוו להו בית שמאי

לחומרא דמחייבי ברביעית: כזית בכדי אכילת פרס. קים לן

(כריתות דף יב:) בכל אותן איסורין ששיעורן בכזית שאם שהה בין

תחילת אכילת השיעור לגמר אכילתו

שום עינוי על ידי אכילה זו אלא מזיק הוא את האוכלין ואת עלמו: זר שאכל מרומה. בשוגג שחייבו הכתוב תשלומי קרן וחומש פטור אם אכלה על השבע: פרט למויק. את התרומה: שכופפ דנגעי בגופו מה לי בחוץ ואחי למישרי להגיע תרומה לאוכלים טמאין וא"ת א"כ בכבילה לגזור ויש לומר משום דכי אכיל כבילה אין נכנס למעיו כביצה שא"א שלא ישאר קצת בין השיניים והחניכיים וכיון דאפיקתי מכביצה אוקמה אשתי ביצים אבל משקין סגי ברביעית שאינן נשארים

מן המורה, והא דפריך שיעורין מיכתב כתיבי הוא הדין דהוה מצי למיפרך מעונשין אלא לרבותא נקטיה, והא דלא מסיים מילתיה דר׳ חנין, כיולא בזה מלינו בהערל [יבמות עח, א] דמייתי התם מילתא דר׳ 'לחק דרובו ואינו מקפיד (עליהם) ועליוז כו' ואינו מביא כולה. ואין רבינו מודה, דודאי כולי עלמא אית להו דשיעורין כולי עלמא אית להו דשיעורין לא כתיבי, ומ"מ

שנכתפו כסדר המוקדם בפסוק מוקדם לברכה. אם בן הוח דיה מקודי ב"ש ומחומרי ב"ה. אבל אי הוה מלא לוגמיו ממש או אולי ב"ש לחומרא דהוי יותר מרכיעים. ומכאן יש ללמוד דהא דאמריץ בפסחים בפרק במרא [קו, א] גבי קידוש ואם טעם מלא לוגמיו ילא, היינו (דמלא) [כמלא] לוגמיו, דבכוס של ברכה אין לריך אלא רביעים כדאמריץ בשבת בפ" המוליא [עו, ב]. ע"ב מעמוד קודם

35

שררבגן וקרא אששברא בעלפא. מכאן היה מציא רבינו יעקב ראיה דגזירס גוויה אין זה גזירה דהאוכל אוכל ראשון דייח דבר דפ״ק דשבת וִיד, אן (ממועטי) [מדטעי] תלמודא למימר הכא שהיא מן התורה וגזרה די״ח דבר פשוט לכל דאיטו כי אם דרבנן. ועוד בן רכן היה של המצבות בעל שה מכנון היה מכנו להיה בל היה מהית בהיה מהית בהיה להיה בל היה כל המון די מדכו ך דשבת ודי, א) (ממושים למנדמים למנדת למינות הכל שהיא מן הסורה וגורה דייה דבר פשוע לכל לאינו כי אם לדכנו, ושוד מי בה הרבה בשבת ובפיק דעירובין ובפרק כילד משתחפין [פב, ב]. קמ"ל כל אכשורי אובלא אובלא הוא. ואש"ג דלענין

גויות מדרבנן היא וקרא אסמכתא בעלמא. אמר רב פפא אומצא ומלחא דעלה. מצטרפיז לככותבת. אע"ג דמלחא לבדה לאו מאכל הוא. כיוז דאורחא השטכנות בילומה את המו דב פפא אתוכבא ומיות ודינות מבטו פין לבידובות אני גדות בירוד את השפע מוט עד שהודוא הדאינשי דאינשי היכל אומצא במלחת אמטרף, וכל שכן שאר אולולין שמצטרפין. זהם אכל ממיני מאכל הרבה מעט מעט עד שהשלים לככותבת לככותבת חייב. וכן ציר שעל ירק מצטרף, מהו דתימא משקה הוא, קמ"ל כל אכשורי אוכלא אוכלא הוא. אבל אכל אכילה גסה ביום הכפורים דהוא מצטער מה שאכל הרבה ומוסיף על מנהגו פטור, מאי טעמא אשר לא תעונה כתיב, וזה אכילתו עינוי הוא. איש כי יאכל פרט למזיק, כגון

א) נראה דחסר כאן איזה מיכוח ואולי דר"ל דבככר הזה פליגי חגלה בעירופין דף פב ע"ב ע"ש.

שאר דברים משקה הוא כדאמריון בפרק ערבי פסחים וקטו, א) כל שטיבול במשקה לריך נטילת ידים, פי לפי שכל הפוסל את התרומה ממקה במיח מ"ון ומשמע אפילו ליר ומוריים, מ"מ לענין יום הכפורים כל דבר אכילה אוכלא הוא.
מטמא משקין להיות מחילה ופרה פ"ח מ"ון ומשמע אפילו ליר ומוריים, מ"מ לענין יום הכפורים כל דבר אכילה אוכלא הוא.
האוב"ל אבי"ה גםה ביום הבפורים פטור. והא דאמריון בטיר וכג, אן ובהוריות [י, בן גבי שני בני אדם שללו פסחיהן אחד אכלו לשם אכילה גסה ואחד אכלו לשם אכילה גסה ופושעים יכשלו בס, א"ל ר"ל האי רשע קרית ליה, נהי דלא עביד מלוה מן המובחר מצוה מיהא עביד, אלמא אכילה גסה שמה אכילה. ואומר רבינו שיש חילוק באכילות שיש אכילה גסה מאד שקץ לאכול ויש לך שאינה גסה כל כך. מ"ר.

אלא בי״ח דבר במאי טעי והא י״ח דבר ידועים לכל ופשט איסורן כדאיתא בפרק אין מעמידין (ע״ו דף נו.) ועוד א״כ חסר להו מי״ח

דבר לדברי המקשה ובי"ח דבר גזרו בתר הכי האוכל אוכל ראשון וכו׳ אפי׳ בכבילה ומטעמא דהתם אפילו ליגע בתרומה נפסל גופו:

דנהי דקיימא לן כר׳ שמעון בהא דכבינה לטמא טומאת אוכלין בשתי

בליר, מצטרף לככותבת. ואע"ג דלא קריש, כיון דבהדי אוכל מיחבר אוכל הוא (חודין קכ.). האוכל אכילה גסה קב.). האוכל אכילה גטה ביוה"כ פטור. דלא עבר על אשר לא תעונה, שאף זה עינוי הול, שמזיק לת עלמו (יבמות מ.). כי יאכל פרט למזיק. תרומה של כהן, אפילו נשוגג, שאינו משלם חומש אלא קרן שאם שפך אוכלין או משקין של תרומה ולא נהנה מהן

רבינו חננאל ואסיקנא כי איתשיל בעוג מלך הבשן איתשיל, דמלא לוגמיו יתר מרביעית, דהוה ליה בית הילל לקולא. רכולי עלמא בשיעורא חדא ככוחכת. וכשחיה שיטורא דידיה. ושנינן קים להו לרבנן דרשחיה דכל חד וחד לא לוגמא דידיה, אבל בדחבריה לא. וראכילה ככוחכת כולי יא, ובאכיזוז ככווזבוז כוידי עלמא מייתבא דעתייהו. מיהו לכולי עלמא טובא, לעוג מלך הבשן פורתא. בשר שמן ככותבת מייתבא טובא, לולבי גפנים ככותבת פורתא. פי פרס חצי חלה שהיא . לפסול את הגויה בכחצי פרס. כלומר. אם אכל מעט לחם יש בשניהם שיעור חצי פרס מטמא גופו מלוכל תרומה וזו התקיף רבינא אם שהה .. מתחילת אכילתו נותר או מעט מעט עד שהשלימו לכזית בשיעור פרס. ניצטרפו יותר מזה אין מצטרפין אלא רמל המיטומ רמיטומו. ואכילת אוכלין טמאין חצי פרס מעט מעט כשיעור שהיית אכילת פרס מצטרפיז ומטמא הגוף, ואם הוא ושיעור] שיהוי יותר מזה בטלו האוכלין, וכי שיעור פרס. ופריק ליה רב פפא הנח . לטומאת גויות דמדרבנן היא לפיכך מקילין בה, והאי קרא דכתיב אל תטמאו בהם ונטמתם בם, מיכן לטומאת